

**MOHYLA
POSLEDNÉHO
CHÁNA**

I.

ORHAN HODŽA EFENDI SI POTRPEL NA DOBRÚ KÁVU. Keby mal zoradiť svoje najväčšie vášne – alebo slabosti, záležalo na okolnostiach a uhle pohľadu –, káva by zaujala čestné miesto vedľa štúdia histórie a dávných legiend, zbierania starožitností a skúmania starých kníh a listín.

Najradšej ju pil trikrát napenenú, s akurátnou dávkou skaramelizovaného cukru, trochou škoric a štipkou kardamómu alebo šafranu. Dokonca aj v samotnom Istanbule nebolo ľahké nájsť kaviareň, kde mu dokázali pripraviť nápoj aspoň približne podľa jeho chuti. Preto keď sa v zime chystal na jarnú cestu do Dobrudže, najviac sa obával toho, že tam bude trpieť nedostatkom dobrej kávy. Tým skôr, že účel jeho cesty vyžadoval pobyt na vidieku alebo dokonca v prírode, teda ďaleko od akýchkoľvek kaviarní. A tak sa rozhodol, že z početného služobníctva, ktoré sa staralo o chod jeho istanbulskeho domu, so sebou vezme iba Nurettina. Patril k najstarším sluhom v domácnosti a keď sa dozvedel, že má pána sprevádzať až kamsi na čiernomorské pobrežie, do nedávno vytvoreného Dunajského vilájetu, začal nešťastne bedákať a búchať čelom o koberec. V predstavách prostého muža, ktorý za celý život neopustil Istanbul, to bola barbarmi osídlená divočina kdesi na pomedzí civilizovaného sveta. Lenže márna sláva, Orhan potreboval svojich päť káv denne a chcel, aby každá z nich bola bezchybná. Nurettin sa v tomto umení zdokonaľoval dlhé roky a takmer každú várku sa mu pošťastilo pripraviť presne podľa pánovej chuti.

Preto tu bol dnes s ním, v priestrannom stane na vysokom skalnatom brehu Dunaja, a skúsene narábal džezvou nad prenosným olejovým varičom. Orhan odložil zápisník, do ktorého si zaznamenával zážitky a kreslil skice rôznych miestnych zaujímavostí, a zhlboka nasal šíriacu sa vôňu. Na tvári sa mu rozhostil pôžitkársky výraz, akoby mu niekto túto lahôdku pripravil prvýkrát v živote. Pritom dnes už vypil dve.

Nurettin naplnil speneným nápojom pánovu šálku. Orhan ju s takmer nábožným výrazom chytil medzi končeky prstov, no práve

keď si ju opatrne priložil k perám, vonku sa rozľahla vzrušená vrava a zazneli náhlivé kroky.

„Efendi!“ zvolal známy hlas. Chlopňu stanu odhrnula opálená svalnatá ruka s vybijaným koženým nátepníkom a dnu vošiel Enver Surgut. Musel pritom hlboko skloniť svoju bohatiersku postavu – bol najmenej o hlavu vyšší než územčistý, zavalitý Orhan. „Nerád ťa ruším pri odpočinku, efendi, ale verím, že mi odpustiš. Nesiem dobré správy.“

„Nebodaj ste našli vchod?“ vyhrkol Orhan a oči za okrúhlymi sklami okuliarov mu zažiarili.

„Alah je veľký, áno, podarilo sa! Chlapi kopali pozdĺž stien, ako si kázal, a uprostred druhej narazili na veľkú kamennú platňu. Keď ju odtisli, ukázal sa za ňou priestor. Nečakane veľký priestor, musím povedať. Plný vecí.“

Orhanov úsmev zvädol. „To hádam nie! Vy ste hrobku otvorili v mojej neprítomnosti? Dúfam, že ste sa ničoho vnútri nedotkli!“

„Nie, nie, len sme odsunuli ten kamenný blok. Nikto do komory nevkočil, aj keď sa tam kopáči chceli hneď nahrnúť a snoriť po cenostiach. Odohnal som ich, jedného som aj počastoval pažbou po papuli a postavil som k vchodu Mehmeda. Cez neho neprejdú.“

Mehmed bol Enverov mladší brat, taktiež bývalý vojak, mlčanlivý, odmeraný a nečitateľný, ale Enver ručil za jeho oddanosť a spoľahlivosť. Orhan doposiaľ nenašiel dôvod o jeho slovách pochybovať.

„Dobre teda,“ uvoľnil sa Orhan a sklonil zrak ku káve. Vysrkol asi polovicu naraz a na okamih slastne privrel oči. Potom šálku odložil na nízky stolík a vstal. „Poďme, horím nedočkavosťou.“

„Ešte nič, efendi,“ zarazil ho Enver s vážnym výrazom. „Nechcem to zakríknuť a privolať na nás niečo zlé, ale odteraz musíme byť obzvlášť obozretní. Môžeš veriť len mne a bratovi, nikomu inému. Naozaj nikomu.“

„Myslíš, že nám niečo hrozí?“ stlmil hlas aj Orhan a kývol hlavou ku vchodu do stanu. „Od nich? Dali sme si na ich výbere záležať.“

Keď pred mesiacom dorazili do Dobrudže, najali tucet kopáčov, väčšinou miestnych Turkov a niekoľko Bulharov. Hlásilo sa aj zopár Rumunov, ale tých odmietli, pretože medzi Bulharmi a Rumunami v týchto končinách vládla silná nevraživosť. Orhan nestál o žiadne

roztržky, bol to od prírody mierumilovný, premýšľavý človek. Vlastne nemal povahu ani na rozdávanie rozkazov, pozíciu predáka rád prenechal vernému Enverovi.

„Áno, efendi, ale aj ten najpoctivejší dedinský tľk sa môže zmeniť na šakala, keď zaňuchá zlato. A ak sa v skupine nájdu dvaja-traja podobní, ľahko vyburcujú ostatných.“

„Rozumiem,“ prikývol Orhan. „Keby sa, Alah chráň, niečo zomlelo, spolieham sa na tvoju autoritu a vojenský výcvik.“

Enver roky slúžil v sultánovom vojsku a zúčastnil sa mnohých bojov. V uplynulých desaťročiach sa všetky veľké impériá zmietali v záchvatoch národných povstaní a Osmanská ríša nebola výnimkou. Enver Surgut sa zúčastnil krvavého potlačenia rebélie na Kréte a bojoval hádam proti všetkým národom na Balkáne, hlavne Srbom a Čierňohorcom. Aj medzi Bulharmi v poslednej dobe silnel odpor proti osmanskej nadvláde a povrávalo sa, že veľká vzbura je na spadnutie.

„Urobím, čo bude v mojich silách, efendi,“ slúbil Enver. „Mám predsa najrýchlejšiu zbraň na svete.“ Temne sa pousmial a potiahol za remeň na pleci, takže sa spoza neho vysunula hlaveň opakovacej pušky. Osmanská ríša pred niekoľkými rokmi kúpila od americkej firmy Winchester päťdesiat tisíc kusov týchto zbraní a už viackrát jej v boji zabezpečili rozhodujúcu prevahu. „Šesťnásť nábojov v zásobníku, sedemnásť v komore, to raz-dva skrotí aj ten najzúrivejší húf. A keby nie, nastúpi poctivá ručná práca.“ Dľaň druhej ruky položil na kostenú hlavicu už trochu starožitného, ale ako Orhan vedel, stále čertovsky ostrého jatagánu.

Bývalý vojak vyšiel zo stanu a keď sa ubezpečil, že nič nehrozí, pridržal chlopňu Orhanovi. Učenec chytil koniec mušelínového pruhu, ktorý mal obtočený okolo hlavy ako jednoduchý turban, a zakryl si ním tvár na ochranu pred prachom.

Vykročili táborom k mohyle. Týčila sa na kraji vyprahnutej kameňnistej planiny, ktorá sa náhle končila strmým, takmer kolmým zrázom padajúcim k Dunaju. Mohyla bola pôvodne zarastená kríkmi a nízkymi pokrútenými stromami, takže vyzerala ako bežný terénny hrbol či menšie návršie. Dnes, po troch týždňoch prác, keď sa ukázal jej dokonale obľý tvar, sa nechcelo veriť, že v nej spočiatku videli prirodzenú súčasť krajiny.

„Čože?“

„Mohlo by sa stať, že na konci dňa budeme mať naozaj studené hlavy. S očami vytreštenými do neba, kým nám ich nevyzobú vrany. Odteraz sa od teba nehnem ani na krok.“

„V to dúfam. Mehmed?“

Mladší zo Surgutovcov tiež sklonil remingtonku, ale kohútik nepovolil.

Kern s víťazoslávnym úškrnom zosadol z koňa.

„Vedel som, že nakoniec nájdeme spoločnú reč. Ďakujem vám za to, Orhan efendi. Vzdelaní ľudia sa vždy nejako dohodnú. No teraz už poďme. Spolu sa presvedčíme, či ste naozaj objavili hrob Attilovho syna.“

II.

CHODBA PÁCHLA PRESNE TAK, ako sa od nedávno otvoreného hrobu dalo očakávať – čerstvo rozhrabanou hlinou a stáročnou zatuchlinou. Mierne klesala, až kým ju po niekoľkých siahach neprehradila stena. Starostlivo opracované a umne kladené kamene tvorili skoro rovný povrch.

„Prepadli ma pochybnosti, Orhan efendi,“ zháčil sa Kern. Stiahol si rukavicu a dotkol sa steny holou dlaňou, akoby sa chcel presvedčiť, že to nie je iba mámenie, čo sa im zjavilo v chvejivom svetle lampášov. „Huni predsa pochovávali do obyčajných hrobov v zemi. Náčelníkom a významným bojovníkom zhotovovali drevené pohrebné komory. Lenže toto... Čo ste to vlastne objavili?“

Orhan Hodža nepoznal odpoveď. Vykročil za Enverom popri stene dolava, kadiaľ v uplynulých dňoch postupovali kopáči. Garza sa držal tesne za ním, dlaň na pažbe revolvera, na konci šiel major. Museli byť nanajvýš opatrní, pretože podpery z dosák a nahrubo otesaných kolov boli čoraz provizórnejšie. Už po štyroch či piatich krokoch zabočili za roh a uvideli štvorcový otvor. Černel sa uprostred steny a donedávna ho zakrývala veľká kamenná platňa, ktorú nedočkaví muži uvoľnili a odtisli nabok.